

Till
Utbildningsnämnden

För kännedom
Kommunfullmäktige

Granskning av information om och erbjudande av förskola

Köping kommuns revisorer har genomfört en granskning av rutinerna kring information om och erbjudande av förskola med fokus på familjer med annat modersmål än svenska. Syftet med granskningen har varit att bedöma om utbildningsnämndens information om och erbjudande av förskola görs i enlighet med lag.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att utbildningsnämndens information om och erbjudande av förskola i huvudsak är tillfredsställande. Vår bedömning bygger vi på att arbetet är tydligt organiserat och att det finns ändamålsenliga och kända rutiner vad gäller erbjudande av förskola. Vi bedömer vidare att kommunen uppfyller kravet på informationskyldighet och att erbjudande om plats uppfyller lagens krav på placering inom fyra månader och nära barnets hem.

Vi bedömer dock att det kan finnas en risk för att nyanlända vårdnadshavare och andra vårdnadshavare med annat modersmål än svenska inte nås av informationen eller kan ta den till sig. Vi ser därför positivt att det vid tidpunkten för granskningen pågår ett arbete att utforma en dokumenterad rutin. Vi bedömer också att det finns ett behov att utveckla uppföljning och analys av information och erbjudande av förskola.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi utbildningsnämnden att

- tillse att rutiner tas fram och dokumenteras som reglerar information om och erbjudande av förskola i enlighet med 8 kap. Skoll.
- utveckla analys och uppföljning av information om och erbjudande av förskola (4 kap. 3 § Skoll.)

Kommunrevisionen

Den bifogade rapporten har antagits vid revisionsammansättningen 2022-12-13.

Kommunrevisionen överlämnar rapporten till utbildningsnämnden och begär svar senast den 28 februari 2023 på vilka åtgärder nämnden har för avsikt att vidta med anledning av granskningen och de synpunkter och rekommendationer som lämnas i rapporten.

Svaret skickas till revisorerna och till Karin Helin Lindkvist, KPMG, karin.helin-lindkvist@kpmg.se.

För kommunrevisionen i Köpings kommun

DocuSigned by:

8DDA678FEEA47460...

Hans Andersson
Sammanställare i revisionen

Granskning av information om och erbjudande av förskola

Granskningsrapport

Köpings kommun

KPMG AB

2022-12-13

Antal sidor 11

Köpings kommun

Granskning av information om och erbjudande av förskola

2022-12-13

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Organisation och ansvar	7
3.1.1	Bedömning	8
3.2	Informationsöverföring	9
3.2.1	Bedömning	10
3.3	Uppföljning	10
3.3.1	Bedömning	10
4	Slutsats och rekommendationer	11

1 Sammanfattning

KPMG har av Köpings kommuns revisorer fått i uppdrag att granska rutinerna kring information om och erbjudande av förskola med fokus på familjer med annat modersmål än svenska. Syftet med granskningen har varit att bedöma om utbildningsnämndens information om och erbjudande av förskola görs i enlighet med lag. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att utbildningsnämndens information om och erbjudande av förskola i huvudsak är tillfredsställande. Vår bedömning bygger vi på att arbetet är tydligt organiserat och att det finns ändamålsenliga och kända rutiner vad gäller erbjudande av förskola. Vi bedömer vidare att kommunen uppfyller kravet på informationskyldighet och att erbjudande om plats uppfyller lagens krav på placering inom fyra månader och nära barnets hem.

Vi bedömer dock att det kan finnas en risk för att nyanlända vårdnadshavare och andra vårdnadshavare med annat modersmål än svenska inte nås av informationen eller kan ta den till sig. Vi ser därför positivt att det vid tidpunkten för granskningen pågår ett arbete att utforma en dokumenterad rutin. Vi bedömer också att det finns ett behov att utveckla uppföljning och analys av information och erbjudande av förskola.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi utbildningsnämnden att

- tillse att rutiner tas fram och dokumenteras som reglerar information om och erbjudande av förskola i enlighet med 8 kap. Skoll.
- utveckla analys och uppföljning av information om och erbjudande av förskola (4 kap. 3 § Skoll.)

2 Bakgrund

KPMG har av Köpings kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens information om och erbjudande av förskola. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Revisorerna konstaterar att andelen barn, 1–5 år, inskrivna i förskola i Köpings kommun är lägre än genomsnittet i rike och kommungrupp. Revisorerna ser en risk för att det är barn med annat modersmål än svenska som inte deltar i förskoleverksamheten och att detta kan få konsekvenser på måluppfyllelsen i grundskolan och integrationen i det svenska samhället.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om utbildningsnämndens information om och erbjudande av förskola är tillfredsställande. Vidare syftar granskningen till att bedöma huruvida utbildningsnämnden följer upp att information och erbjudande av förskola genomförs ändamålsenligt, effektivt och i enlighet med gällande styrdokument.

Inom ramen för granskningen kommer följande revisionsfrågor besvaras:

- Har kommunen ändamålsenliga och kända rutiner för information och erbjudande av förskola?
- Med vilken organisation tar kommunen ansvar för information och erbjudande av förskola?
- Hur genomförs informationsöverföringen?
- Hur följer nämnden upp att information och erbjudande av förskolan genomförs ändamålsenligt, effektivt och i enlighet med gällande styrdokument?

Granskningen omfattar information och erbjudande av förskola med fokus på familjer med annat modersmål än svenska. Granskningen avser utbildningsnämnden.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- kommunallag (2017:725) 6 kap. 6 §,
- skollag (2010:800) 8 kap. 3–7, 10,12 a, 14 a, 14 c §§ samt 29 kap. 19 § Skoll.,
- tillämpbara interna regelverk, policys och beslut.

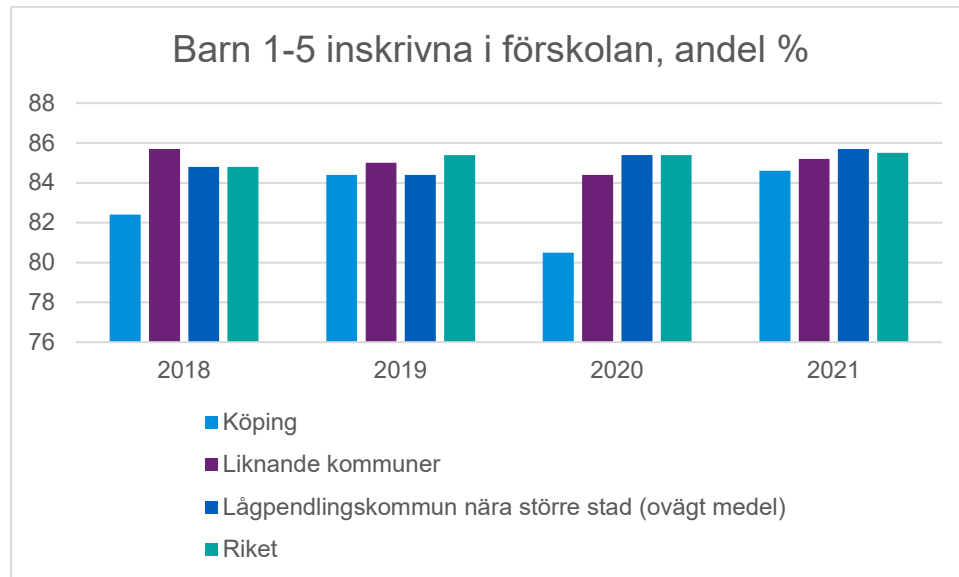
2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom studier av offentlig statistik, dokument från kommunen samt intervjuer med utbildningsnämndens presidium, skolchef för förskola samt ett urval av rektorer och förskolelärare. För granskningen har också ett antal frågor med bäring på granskningen översänts till placeringsenheten som besvarats skriftligt.

Granskningen har genomförts av Klara Engström, verksamhetsrevisor och Joakim Nertyk, certifierad kommunal revisor och specialist. Rapporten har kvalitetssäkrats av Karin Helin Lindqvist, certifierad kommunal revisor.

Rapporten är faktakontrollerad av skolchef för förskola.

3 Resultat av granskningen

I diagrammet ovan kan vi se att andelen barn mellan 1–5 år inskrivna i förskolan är lägre i Köpings kommun i jämförelse med liknande kommuner¹, kommungruppen och riket. Andelen ökade år 2021 till drygt 85 procent jämfört med år 2020 då andelen uppgick till drygt 80 procent.

Enligt flera av de intervjuade kan covid-19 pandemin ha bidragit till andelen inskrivna barn i förskolan minskade år 2020.

¹ Bollnäs, Gislaved, Kiruna, Oskarshamn, Sjöbo, Ulricehamn och Vetlanda.

3.1 Organisation och ansvar

För förskola och annan pedagogisk verksamhet i Köpings kommun har utbildningsnämnden antagit regler och riktlinjer² som bl.a. redogör för vem som har rätt till en plats på förskolan, hur ansökan till förskolan ska genomföras, vad som gäller vid erbjudande om förskoleplats och när ett barn har fått en plats vid en förskola.

Enligt skolchef för förskola är det utbildningsförvaltningens placeringsenhet³ som tillsammans med förskoleverksamheterna ansvarar för att informera om och erbjuda förskola. Som stöd i arbetet har utbildningsförvaltningen utarbetat en rutin för "placering på förskola⁴". Av rutinen framgår hur ansvaret för olika moment vid placeringar har fördelats mellan förskolans rektor, förskoleverksamhetens pedagogiska personal och placeringsenheten. Vi noterar att rutinen inte redogör för vem som ansvarar för att informera vårdnadshavare om kommunens förskolor eller hur denna informationsöverföring ska genomföras. Enligt flera av de intervjuade åligger detta ansvar i huvudsak placeringsenheten och skolchef menar arbetet med att informera om förskola är en inarbetad rutin som inte finns dokumenterad.

Ansökan om förskoleplats kan antingen genomföras digitalt på kommunens hemsida eller via en blankett som skrivs ut via kommunens hemsida. Ansökan ska genomföras senast fyra månader innan plats önskas. För att ansöka om en plats digitalt eller för att få tillgång till blanketten behöver vårdnadshavaren legitimera sig digitalt, antingen via Bank-id eller via Freja eID+.

Det är placeringsenheten, enligt rutinen för placering på förskola, som erhåller ansökan och kontaktar berörda förskoleverksamheter i enlighet med vårdnadshavarnas önskemål om förskola för kontroll av tillgängliga platser. Om kraven för en placering uppfylls ansvarar placeringsenheten därefter för att meddela vårdnadshavarna om platserbjudandet via mejl eller brev. Vid behov är kommunens integrationshandläggare och tolk behjälpliga vid delgivandet av platserbjudandet. Om vårdnadshavaren tackar ja till erbjudandet av förskoleplacering meddelas berörd förskoleverksamhet som tar vid arbetet. Förskoleverksamheten ska i detta skede boka inskolningssamtal inför placeringens start och ta ställning till behov av tolk för att säkerställa att information kan delges och att eventuella frågor kan besvaras på vårdnadshavarens modersmål.

Enligt intervjuad skolchef kan kommunen erbjuda förskoleplats inom fyra månader och i närhet till barnets bostad. Det förekommer dock att barnet inte kan bli erbjuden en förskoleplats på den förskolan som ligger närmast barnets bostad. Flera av de intervjuade menar dock att då Köping är en sådan liten kommun så innebär dessa erbjudanden inte några större avstånd. Enligt representant från placeringsenheten kommer kommunen från och med årsskiftet 2022/2023 att förkorta garantitiden om förskoleplats till tre månader. Om det skulle förekomma att det inte finns några lediga

² UN 2021-12-15 § 132

³ Ansvar för placeringsärenden, förskolekö, omplaceringskö samt inkomst- och fakturafrågor gällande förskola och fritidshem i Köpings kommun

⁴ Senast reviderad av utbildningsförvaltningen 2022-06-15

2022-12-13

platser att tillgå på de förskolor vårdnadshavarna önskat i sin ansökan kommer kommunen erbjuda plats på någon av kommunens övriga förskolor.

Intervjuade förskolelärare menar att kommunen har välfungerande rutiner från och med att en ansökan om förskoleplats inkommit. De är emellertid osäkra på om kommunens inarbetade rutiner för att informera om förskola är tillräckliga. Enligt förskolelärarna förekommer det att familjer besöker eller kontaktar förskolan via telefon eller mejl med frågor om hur de kan anmäla sitt barn till förskolan.

Bilden av att kommunens rutiner för att erbjuda förskola är välfungerande delas av intervjuade rektorer. Vad gäller arbetet att informera om förskola är inte rektorerna involverade, vilket de menar underlättar deras övriga arbete. Uppfattningen är däremot att placeringsenheten arbetar aktivt med att stärka informationen om förskolan vilket också har gett resultat i statistiken.

Enligt representant från placeringsenheten kommer placeringsenheten tillsammans med skolchef och rektorer inför ändringen i skollagen för ökat deltagande i förskola gemensamt utarbeta en rutin för information om förskola. Rutinen ska bl.a. behandla kommunikationskanaler och budskap för information.

3.1.1 Bedömning

Vi bedömer att utbildningsförvaltningens organisation för information om och erbjudande av förskola är ändamålsenlig.

Vi ser positivt på att det finns en utarbetad rutin som tydligt reglerar ansvarsfördelningen vad gäller erbjudande av förskola. Vi bedömer dock att det kan finnas en risk för att nyanlända vårdnadshavare och andra vårdnadshavare med annat modersmål än svenska inte nås av informationen eller kan ta den till sig. Vid tiden för granskningen pågår ett arbete att utforma en dokumenterad rutin för hur information om förskola ska delges. Vi ser positivt på att rutinen dokumenteras vilket minskar risken för att arbetet blir personbundet.

3.2 Informationsöverföring

Enligt intervjuat presidium får familjer i huvudsak tillgång till information om förskola via kommunens hemsida. För att stärka informationen om förskolan till familjer med ett annat modersmål än svenska finns placeringsenheten tillgängliga drygt tre tillfällen per månad vid kommunens Familjecentraler i Köping och Kolsva. Familjecentralerna riktar sig till blivande föräldrar, föräldrar och deras barn mellan 0–6 och syftar till att erbjuda råd, stöd och vägledning i föräldraskapet. Vid familjecentralerna samverkar följande verksamheter:

- Öppna förskolan
- Mödrahälsovården
- Barnhälsovården
- Socialtjänsten

Med stöd av en tolk får familjer vid dessa tillfällen då placeringsenheten är tillgängliga vid familjecentralerna möjlighet att ställa frågor om förskolan och få hjälp med utformandet av förskoleansökan. Det har också förekommit att förskolelärare tillsammans med tolk närvarat vid Familjecentralerna för att erbjuda familjer med ett annat modersmål än svenska möjlighet att ställa frågor om förskoleverksamheten, enligt intervjuade rektorer. Vid de tillfällen placeringsenheten eller förskolelärare är närvarande vid Familjecentralen har information skickats ut via Familjecentralernas Facebooksidor. Enligt intervjuad skolchef för förskola har informationen via Facebook om att placeringsenheten eller förskolelärare ska närvara vid Familjecentralerna gett ett gott resultat trots att informationen endast delgivits på svenska.

Enligt skolchef sprids också ett informationsblad "om att söka plats på förskola och att gå på förskola i Köping" via bl.a. Familjecentralerna, Kompetenscenter⁵ och barnvårdscentralen. Informationsbladen får också spridning via social- och arbetsmarknadsförvaltningen. Texten på informationsbladet finns översatt till engelska, arabiska och somaliska. Det har dock, enligt intervjuad skolchef, identifierats ett behov att också översätta texten till romani vilket inte har varit möjligt att genomföra då det i kommunen saknas personal som behärskar språket.

Flera av de intervjuade menar att det finns ett behov att utveckla informationen om förskola till familjer med ett annat modersmål än svenska, framför allt med anledning av den nya skollagen som ställer större krav på att kommunen ska bedriva uppsökande verksamhet. För att ytterligare stärka informationen om förskolan till familjer med ett annat modersmål än svenska pågår vid tidpunkten för denna granskning ett arbete att bygga en ny öppen förskola i Nygård. Enligt intervjuad skolchef är området utvalt baserat på att det är ett område där många familjer med ett annat modersmål än svenska bor och i statistiken visat att det bor många barn i området som inte är inskrivna i förskolan. Den nya öppna förskolan ska öppna i början av år 2023 och kommer inledningsvis enbart fungera som en öppen förskola med ett särskilt syfte att

⁵ Vuxenutbildning i Köpings kommun

öka familjers förståelse för den svenska förskolan. Därefter är tanken, enligt skolchef, att halva lokalen ska övergå till att bli en förskola.

3.2.1 Bedömning

Vi ser positivt på att kommunen använder sig av flera olika kanaler och att informationen om förskola finns tillgänglig på olika språk. Vi bedömer att nämnden uppfyller lagens krav på informationsskyldighet enligt 29 kap. 10 § SkoL.

3.3 Uppföljning

Enligt intervjuat presidium följer utbildningsnämnden upp att förskolans verksamhet bedrivs enligt gällande styrdokument i samband med den årliga revideringen av nämndens regler och riktlinjer för förskola och annan pedagogisk verksamhet och fritidshem. I samband med den årliga revideringen erhåller nämnden dokumentet med reglerna och riktlinjerna innehållandes förslag på vad som behöver justeras i texten för att förbättra arbetet, enligt skolchef för förskola. Vi har tagit del av dokumentet med förslag på revideringar i nämndens regler och riktlinjer som genomfördes år 2021⁶ och noterar förslagen handlar om att förtydliga:

- kraven på vårdnadshavarnas sysselsättning,
- vad som påverkar barnets omfattning av tid i förskolan och
- vad som räknas som inkomst enligt inkomstskattelagen (1999:1229)

Enligt intervjuad skolchef förs det i samband med revideringen av nämndens regler och riktlinjer också diskussioner om hur arbetet med att informera familjer om förskola har fungerat under året, trots att detta inte regleras i styrdokumentet. Dessa diskussioner finns inte dokumenterade.

Nämnden följer också upp förskolans verksamhet i samband med de årliga utvecklingsdagarna som syftar till att nämnden tillsammans med förvaltningens tjänstepersoner utarbetar prioriterade områden och mål till verksamhetsplanen. Uppföljningen i samband med utvecklingsdagarna innehåller ingen särskild analys eller utvärdering av huruvida information och erbjudande av förskola har genomförts effektivt, ändamålsenligt och i enlighet med gällande styrdokument, däremot följs ett antal olika nyckeltal upp. Det gäller exempelvis antal inskrivna barn i förskolan, antal lediga platser och personaltätthet, enligt skolchef. Förskolans nyckeltal följs också regelbundet upp av nämndens arbetsutskott och i förekommande fall av nämnden om det skulle ske stora förändringar.

3.3.1 Bedömning

Vi ser positivt på att nämnden följer upp förskolans verksamhet genom den årliga revideringen av regler och riktlinjer samt i samband med utvecklingsdagarna. Vi bedömer dock att det finns ett behov att utveckla uppföljning och analys av information och erbjudande av förskola. Det kan exempelvis handla om analyser av genomförda informationsinsatser vid kommunens familjecentraler och aggregerade data vad gäller

⁶ UN 2021-12-15§ 132

2022-12-13

antal barn inskrivna i förskola, antal barn med ett annat modersmål än svenska och lediga platser i förskolan.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att utbildningsnämndens information om och erbjudande av förskola i huvudsak är tillfredsställande. Vår bedömning bygger vi på att arbetet är tydligt organiserat och att det finns ändamålsenliga och kända rutiner vad gäller erbjudande av förskola. Vi bedömer vidare att kommunen uppfyller kravet på informationskyldighet och att erbjudande om plats uppfyller lagens krav på placering inom fyra månader och nära barnets hem.

Vi bedömer dock att det kan finnas en risk för att nyanlända vårdnadshavare och andra vårdnadshavare med annat modersmål än svenska inte nås av informationen eller kan ta den till sig. Vi ser därför positivt att det vid tidpunkten för granskningen pågår ett arbete att utforma en dokumenterad rutin. Vi bedömer också att det finns ett behov att utveckla uppföljning och analys av information och erbjudande av förskola.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi utbildningsnämnden att

- tillse att rutiner tas fram och dokumenteras som reglerar information om och erbjudande av förskola i enlighet med 8 kap. SkoL.
- utveckla analys och uppföljning av information om och erbjudande av förskola (4 kap. 3 § SkoL.)

Datum som ovan

KPMG AB

Klara Engström

Kommunal revisor

Joakim Nertyk

Certifierad kommunal revisor, specialist

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.